D·N 2/4 1953

Hr Hammarskjöld, FN och Sverige

Att statsrådet Hammarskjöld valts till generalsekreterare i FN är uppenbarligen till en del beroende på den svenska utrikespolitiken. Från den synpunkten kan man säga att valet är en framgång för hr Undén och betecknar den enda positiva insats som Sverige under denne ledning gjort i FN. Ingen annan stat har verkat så neutralistisk, inte bara i sina åtgärder, utan också i sitt framträdande. Det var en likrande situation som gjorde att Trygve Lie för drygt sju år sedan kunde bli generalsekreterare. Ryssland har godtagit hr Hammarskjöld; det är snarast kompromisterande för svensk politik, men det kompromisterar inte den valde.

I Sverige har hr Hammarskjöld, om vars partistållning och åsikter föga är känt, gjort en utomordentlig karriär såsom ämbetsman. Han hör till de yttrest få personer som främst i egenskap av duktiga administratörer och förhandlare under senare år blivit medlemmar av en svensk regering. Utan tvivel är hr Hammarskjöld vad man kallar en bra kar — rättskaffens, ärlig och med ett drag av samvetsömhet och god vilja — och han är också en ovanligt begåvad man. Den goda karaktären har i någon mån skymts av den blandning av ambition och följsamhet som gjort det möjligt för hr Hammarskjöld att under många år stå till förfogande för en regering utan att identifiera sig med dess politik. Den höga intelligensen har, såvitt man vet, förrätt luckor blott på en enda punkt, nämligen då hr Hammarskjöld i en rad uppsatser sökt rationalisera sin egen situation; i överskattning av sitt eget djupsinne har statsrådet här som en särpräglad ståndpunkt framfört tankegångar som för utomstående snarast framstår som bevis på bristande ståndpunktstagande. Så mycket är dock klart att hr Hammarskjöld företräder klart västorienterade idéer, och man kan anta att han inom regeringen härigenom kommit att spela en roll som inte varit uppenbar för allmänheten. Som underhandlare i ekonomiska frågor på ständiga resor mellan metropolerna har hr Hammarskjöld enligt samstämmiga uppgifter varit skicklig och uppskattad på alla håll; den tendens till obenägenhet i förening med formell elegans som kännetecknar hans uttalanden har sannolikt i dylika sammanhang inte skadat hans auktoritet.

Som generalsekreterare i FN kan man vänta sig att hr Hammarskjöld fortfarande kommer att vara i första rummet en högt kompetent ämbetsman. Det floskulösa och enkelt propagandamässiga som vanställt den avgående generalsekreterarens framträdande ligger sannerligen inte för hans efterträdare. Det är möjligt att hr Hammarskjölds val, eller rättare sagt att öst och väst kunnat ena sig om ett val, är ett uttryck för att den ryska politiken för tillfället manövrerar på avspänningslinjen. Man kan nog vara säker på att hr Hammarskjöld som generalsekreterare inte kommer att bli bärare av de illusioner som för ögonblicket tycks vara Moskvas hemliga vapen.

Civilförsvarets nödläge

Den nya utredningen om civilförsvarets behov är inte bara ett uttryck för de krisartade förhållandena på området — fastställda vid en rad tillfällen under hösten och vintern — utan den visar inrikesministerns oförmåga att planlägga och träffa auktoritativa avgöranden. Vilken styrelse som helst skulle haft svårt att göra sig gällande under sådana omständigheter, i synnerhet när det gällt en verksamhet i utveckling, en stor organisation som delvis måste experimentera sig fram och slå sig fram. Statsrådet Hedlund har bildat största möjliga stöd för ledningen för civilförsvaret. Eftersom det ganska länge varit klart att man inte visste hur man skulle komma ur oföret, är det skäl att ställa frågan varför departementschefen har dröjt ända till nu med att överlämna till en kommitté vad han uppenbarligen inte kunde lösa själv.

En interpellationsdebatt under höstriksdagen blottade civilförsvarets brister, särskilt beträffande kuriraleden och instruktörer. Inom verkskyddet har, som hr Petrén påpekade, utbildningen länge släpat efter. Inrikesministern lovade att det skulle nog bli bättre. Men det var inte mycket att ta fasta på, praktiskt taget ingenting. Att satsa på förtroendefe för hr Hedlund "om krigets kommer" (som det står i beredskapsbroschyren) verkar bra äventyrligt.

PRESSGRANNAR

Blir Dag Hammarskjöld FN:s generalsekreterare, så gör möjligen FN en vinst och svensk politik säkerligen ingen förlust, det är Expressens (fp) omdöme:

Att ryssarna ansett sig kunna acceptera en svensk efter Trygve Lie beror förvisso inte på deras lägga uppskattning av hr Hammarskjölds personliga förtjänster, utan säkerligen i första hand på det vackra tillgift Sveriges neutralistiska och alliansfria utrikespolitik. Att vaktmästerna å sin sida gått med på att rekommendera hr Hammarskjöld sammanhänger naturligtvis med deras önskan att göra allt eller åtminstone nästan allt för att komma ut ur det dödläge som den aggressiva striden om generalsekreterare inte kommer att bli bärare av de illusioner som för ögonblicket tycks vara Moskvas hemliga vapen.

Blir Dag Hammarskjöld FN:s generalsekreterare, så gör möjligen FN en vinst och svensk politik säkerligen ingen förlust, det är Expressens (fp) omdöme:

Att ryssarna ansett sig kunna acceptera en svensk efter Trygve Lie beror förvisso inte på deras lägga uppskattning av hr Hammarskjölds personliga förtjänster, utan säkerligen i första hand på det vackra tillgift Sveriges neutralistiska och allianspolitik. Att vaktmästerna å sin sida gått med på att rekommendera hr Hammarskjöld sammanhänger naturligtvis med deras önskan att göra allt eller åtminstone nästan allt för att komma ut ur det dödläge som den aggressiva striden om generalsekreterare inte kommer att bli bärare av de illusioner som för ögonblicket tycks vara Moskvas hemliga vapen.

Unmanaffären och JK-utredningen

Dagens Nyheter har från justitieksnslerns mottagit följande:

Herr Redaktör!

Eder tidning har i dag en ledare i anslutning till hr Spångbergs interpellation om den s. k. Unmanaffären och den utredning som justitiekanslersämbetet verkställt rörande denna affär. Affären har gällt huruvida tidningen Folka Landsbygd förfarit brottsligt mot artisten Gustaf Unman, för vilken Lundquist var förmyndare under tiden 5 mars 1932 —6 maj 1934. Vid ämbetets utredningar har icke någonting framkommit som visat att Lundquist förfarit brottsligt mot Unman.

I ledaren anförs att det är "uppenbart" att "fruktansvärda misstag" begåtts. Vidare talas om att "misstagen förstorats och de moraliska skadeverkningarna förvärrats genom att kansraderi inom ämbetsverken som hindrat kritisk granskning och beslutande inskridanden".

Med anledning härav får jag hemställa om svar på följande frågor:

1. Vilka "fruktansvärda misstag" har begåtts i Unmanutredningen?

2. Vilket "kamraderi inom ämbetsverken" har påverkat Unmanutredningen?

3. Vilken kritisk granskning och vilka bestämda inskridanden har hindrats av detta kamraderi?

Stockholm den 1 april 1953.

Med utmärkt högaktning
Olof Alsén

Med de fruktansvärda misstagen åsyftas från Dagens Nyheters sida de svåra felbedömanden av rådman Lundquist som blottats i processen mot honom. Interpellanten har för sin del särskilt pekat på JK-utredningen — han torde ge sådil för sin mening — och samtidigt riktat uppmärksamheten mot kamraderiet, en svenska opinionen när han packar kappsäckarna för att resa över till New York, skriver Aftonbladet-gen (s):

Vad Hammarskjöld övertar som arv är en rad olösta, ytterst delikata problem och han får utan tvivel god användning för den initiativkraft och smidighet, med vilken han så framgångsrikt fört Sveriges talan i Europarådet, OEEC, FN och många andra sammanhang. Ett klart övertag har han framför Lie, förutom att han åtminstone inledningsvis har säkerhetsrådets praktiskt taget enhälliga stöd, nämligen att ryssarna av allt att döma inlett en samarbetsvänligare epok. En rad konkreta åtgärder under de senaste veckorna vittnar om deras önskan att skapa avspänning och vapenvila i det kalla kriget.

Men det vore naturligtvis alltför ljusblått optimistiskt att tro att alla svårigheter skall lösas i en handvändning. Dag Hammarskjölds uppgift som generalsekreterare blir med säkerhet inte utan svåra prövningar.

Achesonplanen, som gav generalförsamlingen ökade befogenheter, och åtgärderna i samband med Koreakriget har givit FN kraftkrävs av en antikommunistisk försvarsorganisation, tillfogar tidningen. Den realistiske Hammarskjöld gör sig nog ings överdrivna förhoppningar om att kunna återställa dess universalitet, heter det, men han kommer säkert att göra kraftiga ansträngningar.

Enhetsskolan och dess förtrupp försökverksamheten har hittills på det hela taget rönts av förtroende och uppskattning, yttrar tidskriften Folkskolan. En del missuppfattningar om försökverksamheten och dess syfte och resultat har emellertid kommit till gynas på senaste tiden.

Kritiken går från efter olika linjer. Den förståtigaste kommer från sådana kritiker, som bedömer försökverksamheten efter de traditionella skolformerna och således utlåtande eller öppet passer, att dessa är den mall efter vilken enhetsskolan och dess arbete bör granskas. Men det var just detta som inte skulle ske.

I debatten pekar man ibland på att kraven i realskolan är sådana, att vissa avdelningar måster 40—60 % av sina elever, och framhåller, att detta visar hur små chanser det var intellektuell synpunkt sämre elevmaterialet i enhetsskolan har att nå nuvarande realskolans kunskapsmått. Ett av motiven för en nyorganisation av skolan var dock att eliminera denna hårdbeskärning, vars elaka konsekvenser konstaterats gång på gång. Skulle de stora försöken med enhetsskolan generellt prassas in under den traditionella realskolans studiemål och synsätt, är chanserna stora för ett misslyckande.

Enhetsskolaförsöken syftar dock primärt till att skapa en möjligast lämplig skolgång för barn och ungdom. Bevarandet av en tidsbunden och traditionell kunskapsstandard för vissa elever är inom detta skolans huvudsyfte ett sekundärt mål, säger det:

När man klinger fast vid slagordet "icke sänkt standard" som en primär angelägenhet för skolreformen, sliker man att föra in denna på en utveckling, som skulle omintetgöra reformens egentliga syfte och mening.

Att begagna föråldrade standardmått är alltid fel, men frågan är vad som är förlegat och vad som är fundamentalt för ungdomen och samhället. Försökverksamheten måste tåla även en ganska ingående kunskapskritik, annars blir det ingen större glädje med försöken.

Interpellationen om Unmanutredningen är på sin plats, tycker Aftontidningen (s). Svaret kan skärpa en del oklarhet i samband med Lundquistaffären:

Av väsentligt större intresse är emellertid en annan fråga i interpellationen. Hr Spångberg avser att "de ansvarigas ställning och skuld måste prövas genom att en kommitté tillsättes för vilken alla har förtroende. Det är mindre lämpligt att utredningen utföres genom JO- eller JK-ämbetena".

AT ställda för en tid sedan samma problem under debatt och vi noterar med tillfredsställelse att det nu kommer upp i riksdagen. Vi är emellertid inte lika övertygade som hr Spångberg om att utredningen bör handhas av en parlamentarisk kommitté.

Lärarinnan förlorade koloxidmålet, får betala processen med 19.725 kr.

Från Dagens Nyheters korrespondent

UMEÅ, onsdag.

Västerbottens sköa domsaga ogillade på onsdagen folkskollärarinnan fru Thyra Edlund i Enskede talan mot Nordmalings kommun i det bekanta koloxidmålet från Åva. Hon förpliktades att ersätta Nordmalings kommuns kostnader i målet med sammanlagt kr. 19.725: 65. Hon hade begärt 40.000 kr. i ersättning.

I sina domskäl finn häradsrätten att bostaden i skolhuset uppfyllte till fru Edlund genom tjänsteavtal och måste betraktas såsom tjänstebostad. I från om koloxidförgiftningen anser den rättsty att fru Edlunds egen bristelse, med hänsyn särskilt till hennes sjukdom, mot kommunens bestridande icke kan utgöra tillräcklig bevis för hennes påstående om koloxidförgiftning. Tillförordnade yrkesinspektören Nor-

Tord Bonde

ge Olihn, nyligen hemkommen efter ett besök i Etiopien tillsammans med general Viking Tamm.

Tord Bonde blir chef för Försvarshögskolan

Överste Tord Bonde, sekundchef för Svea livgarde, kommer att bli chef för den planerade Försvarshögskolan.

Tillträdet sker den 1 juli, förutsatt att värtskrädagen tar regeringsförslaget, som vännligen grundar sig på erfarenheterna från de senaste årens försvarshögskolkurser.

Överste Bonder efterträdare vid Svea livgarde vlir tas bli överste Malcolm Murray vid Krigshögskolan. Bland kandidater till Karl-bergsosten nämnes för närvarande främst chefen för amistabens utbildningsavdelning, överste löjtnant Ta-

företeelse som allmänheten utan tvivel är utomordentligt kärnalig för och som Dagens Nyheter spårat i andra sammanhang där kritik granskning utebliivit. Justitiekanslern har säkert vid flera tillfällen iakttagit denna Dagens Nyheters kritik i såväl Hajthynålet som den från rättsvårdens synpunkt centrala Lundquistaffären. Beträffande den speciella Unmanutredningen har Dagens Nyheter inskränkt sig till att återge interpellantens uppfattning.

Patient dog hastigt efter lokalbedövning

Ett dödsfall efter en enkel lokalbedövning har förekommit vid Södersahms lasarett, där en 55-årig fru från Marmaverken avlidit strax efter inspruntningen av en xylocain-exadrinlösning. Fallet skall utredas av medicinalstyrelsen.

Patienten hade sökt upp lasarettet för en femoringsåtgor särskada som hon fått på sina handen av ett diörrhandtag. Då läkaren efter lokalbedövning skulle sy ihop året fick patienten plötsligt ett svårt krampanfall och blev gråblek i ansiktet. Trots snabba motåtgärder vinade kvinnan efter några minuter ings livstecken.

Det har framgått att patienten haft en hjärnblödning för fem år sedan och att hon tidigare sökt läkare för sitt hjärta. Vid besöket på lasarettet förmärktes ings tecken till nedsatt allmäntillstånd, varför en närmare undersökning av hjärta och blodtryck inte gjordes.

DAGENS NYHETER

TEGELBACKEN, STOCKHOLM 1
Telefon 22 40 00
för riksamtal: 22 40 20
Telegramadress: Dagnyheter
Postgiro 1 826 (för annonser) nummer 1 467 (för prenumeration)

Chefredaktör Herbert Tingsten
(Träffas skriftl. kl. 13.30—14.30)
Politisk huvudredaktör: Leif Kihlberg
Redaktionschef och ansvarig utgivare: Sten Rudenz

Dagens Nyheters Aktiebolag: Verkst. direktör: Helge Heuborn

PRENUMERATIONSPRISER
A — Stockholmsupplagan
Stor-Stockholms övriga tidningsområde landet
Månad ... kr. 6.— kr. 5.75
Kvartal ... » 17:50 » 16:75
Halvår ... » 34:50 » 33:—

ANNONSPRISLISTA
daterad 17.1953 tillhandahålles på begäran.
Dagens Nyheters tryckeri, Stockholm 1953

Skadad gick till bil, dog på lasarett. Vägarbetaren Birger Svensson, Akulla, kolliderade på onsdagen under en motorcykelfärd med en lastbil, varvid han skadades så svårt att han genast avled. Olyckan skedde i en gatukorsning, där Svensson troligen missuppfattade bilistens manöver samt törnade mot bilen. Han slog sig mot lastbilsflaket och körbanan, men kunde resa sig upp och stiga in i en bil, som förde honom till lasarettet. Han avled dock efter en stund på grund av inre blödningar. Svensson var 23 år samt efterlämnar maka och barn.

VITAL i koppen stärker kroppen

En tillsats även i soppan, till såsen, samt vid stekning och stuvning.

VITAL

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.